

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 20.07.2016
C(2016) 4814 final

Gerbiamoji Pirmininke,

Komisija norėtų padėkoti Seimui už pagrįstą nuomonę dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje, pasiūlymo (COM(2016) 128 final).

Kadangi pagrįstas nuomones Komisijai pateikė 14 parlamentų rūmų iš 11 valstybių narių, 2016 m. gegužės 11 d. ji patvirtino pradedanti prie Sutarčių pridėto protokolo Nr. 2 7 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą.

Komisija didelę reikšmę teikia savo santykiams su nacionaliniais parlamentais, visų pirma kai tai susiję su subsidiarumo principu. Vienas iš šios sudėties Komisijos prioritetų – užmegzti naują partnerystę su nacionaliniais parlamentais ir užtikrinti, kad Europos Sąjungos sprendimų priėmimo procese jų nuomonė būtų svarbi.

Laikydamosi šio įsipareigojimo, Komisija nuodugniai įvertino gautas pagrįstas nuomones, įskaitant ir Seimo pateiktą rezoliuciją. Prieš padarydama išvadą, 2016 m. birželio 13 d. ir 2016 m. liepos 11 d. COSAC susitikimuose ji surengė pasitarimus tiesiogiai su nacionalinių parlamentų atstovais.

Protokolo Nr. 2 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta procedūra yra susijusi vien tik su subsidiarumo principu. Todėl 2016 m. liepos 20 d. Komisija priėmė komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai ir nacionaliniams parlamentams dėl pasiūlymo (COM(2016) 505 final), kuriame ji aptarė įvairius Seimo ir kitų nacionalinių parlamentų pagrįstose nuomonėse išdėstytus jiems susirūpinimą keliančius klausimus ir argumentus dėl subsidiarumo. Komisija padarė išvadą, kad jos pasiūlymas atitinka Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą subsidiarumo principą, ir nusprendė pasiūlymą palikti nepakeistą.

Seimas savo pagrįstoje nuomonėje pateikė ir kitų argumentų bei jam susirūpinimą keliančių klausimų, kurie nėra susiję su subsidiarumu. Atsižvelgdama į tų argumentų politinę reikšmę, Komisija juos taip pat nuodugniai išnagrinėjo ir norėtų dėl jų pateikti keletą paaiškinimų. Todėl šis raštas turėtų būti aiškinamas kartu su 2016 m. liepos 20 d. komunikatu.

*Loretai GRAUŽINIENEI
Seimo Pirmininkei
Gedimino pr. 53
LT-01109 Vilnius*

Seimo teigimu, atlyginimų konvergencija vyksta kylant mažiau išsivysčiusių valstybių narių ekonomikos lygiui, o atlyginimų skirtumus lemia vietos faktoriai, įskaitant darbuotojų paklausą, darbuotojo kvalifikaciją ir produktyvumą.

Kaip nurodyta 2016 m. liepos 20 d. komunikate, pasiūlymu nesiekama valstybėse narėse suderinti atlyginimų. Problema, kurią siekiama spręsti pasiūlymu, yra ne ta, kad gyvenamosios vietos valstybėje narėje ir priimančiojoje valstybėje narėje atlyginimo dydis yra nevienodas. Spręstina problema yra ta, kad priimančiojoje valstybėje narėje vietos darbuotojams ir komandiruotiems darbuotojams taikomos skirtingos darbo užmokesčio taisyklės: vietos darbuotojams užtikrinama teisės aktuose ir taikytinose kolektyvinėse sutartyse nustatytų išsamių privalomų darbo užmokesčio taisyklių teikiama apsauga, o komandiruoti darbuotojai turi teisę tik į minimalios užmokesčio normos, kuri taikoma priimančiojoje šalyje, dydžio atlyginimą. Komisijos manymu, esama padėtis yra nesąžininga, nes komandiruotiems darbuotojams, toje pačioje vietoje dirbantiems tokį patį darbą, neužtikrinama apsauga taikant tokias pačias privalomas darbo užmokesčio taisykles kaip ir vietos darbuotojams.

Kitaip tariant, pasiūlymu nesiekama užtikrinti, kad už darbą Lietuvoje ir kitose valstybėse narėse būtų atlyginama mokant tokį patį atlyginimą ar taikant tas pačias taisykles. Greičiau juo siekiama užtikrinti, kad už valstybėje narėje dirbamą darbą būtų atlyginama taikant tas pačias taisykles neatsižvelgiant į tai, ar tą darbą dirba vietos darbuotojas, ar komandiruotas darbuotojas. Taigi valstybėse narėse atlyginimas ir darbo užmokesčio taisyklės tiek dabar, tiek ateityje gali būti skirtingi.

Komisija taip pat norėtų pabrėžti, jog pasiūlymu nesiekama suvienodinti vietos darbuotojų ir komandiruotų darbuotojų atlyginimų. Pasiūlyme vietoj atlyginimų suvienodinimo paliekama galimybė komandiruotiems darbuotojams taikyti visiems nacionaliniams darbuotojams privalomas darbo užmokesčio taisykles, t. y. iš teisės aktų ar visuotinai taikomų kolektyvinių sutarčių kylančias taisykles. Todėl pasiūlymu griežtai draudžiama bet kokia tarpvalstybinių paslaugų teikėjų diskriminacija ir sudaromos vienodesnės sąlygos teikti paslaugas.

Tai numačius pasiūlyme, jis jokiū būdu neturės poveikio socialinių partnerių teisei derėtis ir galiausiai susitarti dėl kolektyvinės sutarties ar nacionalinės vyriausybės kompetencijai tokią kolektyvinę sutartį pripažinti visuotinai taikoma.

Konkrečių sričių ES politika, pavyzdžiui, sanglaudos, socialine ir užimtumo politika ir Europos semestru, siekiama skatinti atskirų valstybių narių ekonominę vystymąsi bei didesnę ekonominių ir socialinių sąlygų konvergenciją visoje Sąjungoje. Komisija ir toliau energingai vykdys šių sričių politiką glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis. Vis dėlto tai, kad dėl ekonominio vystymosi per kurį laiką bus pasiekta didesnė atlyginimų konvergencija, nereiškia, kad ir pereinamuoju laikotarpiu nėra būtina įmonėms užtikrinti vienodų sąlygų, o komandiruotiems darbuotojams – tinkamos apsaugos.

Seimas taip pat mano, kad kartu su pasiūlymu pateiktame poveikio vertinime trūksta išsamaus ir objektyvaus pasiūlymo poveikio ekonomikos ir socialinių paslaugų sektoriams,

įskaitant mažąsias ir vidutines įmones (MVI) ir administracinę naštą, įvertinimo. Seimo nuomone, poveikio vertinimas nepagrįstas patikimais duomenimis ir kokybiniais ar kiekybiniais rodikliais.

Komisija daro išvadą, kad poveikio vertinimo ataskaitoje skaidriai pripažinta, jog turimi duomenys apie komandiruočių darbuotojų skaičių ir, pavyzdžiui, jų pajamas, nėra išsamūs. Vis dėlto tokio išsamumo trūkumo nereikėtų pervertinti. Pavyzdžiui, palyginus ES duomenis apie komandiruočių skaičių ir nacionaliniu lygmeniu turimus duomenis (tokių duomenų esama retais atvejais), matyti, kad asmeniui išduodamais dokumentais – A1 formos pažymėjimais grindžiami ES duomenys atitinka tikrovę.

Poveikio vertinimo ataskaitoje taip pat aptartas pasiūlymo poveikis MVI. Dėl pasiūlymo iš tiesų gali sumažėti bendra darbo sąnaudų mažosioms ir vidutinėms įmonėms teikiama nauda šalyse, kuriose atlyginimai yra nedideli, tačiau ji visiškai neišnyks, nes socialinio draudimo įmokų ir apmokestinimo skirtumų išliks. MVI toliau galės konkuruoti ne tik dėl likusių darbo sąnaudų aspektų, bet ir dėl paslaugų kokybės, specializacijos ir inovacijų, o dėl kitose valstybėse narėse juntamo kvalifikuotų darbuotojų trūkumo bei darbuotojų trūkumo apskritai jų paslaugų poreikis nemažės.

Be to, dėl administracinės naštos Komisija norėtų pabrėžti, kad pasiūlymu administracinių reikalavimų nenustatoma daugiau, nei numatyta 2014 m. Direktyvoje dėl vykdymo užtikrinimo. Pagal 1996 m. direktyvą komandiruojančioji įmonė privalo patikrinti, kokios priimančiosios šalies minimalios užmokesčio normos taikomos atitinkamame sektoriuje. Pagal naująjį pasiūlymą komandiruojančiosios įmonės turėtų patikrinti, kokios priimančiosios šalies darbo užmokesčio taisyklės taikomos atitinkamame sektoriuje, tačiau joms tai nebūtų sudėtinga padaryti, nes priimančioji šalis privalo tas taisykles skelbti bendroje nacionalinėje komandiravimo klausimų interneto svetainėje.

Seimas taip pat mano, kad pasiūlymas neturėjo būti priimtas neįgyvendinus ir neįvertinus 2014 m. Direktyvos dėl vykdymo užtikrinimo¹.

Kaip nurodyta aiškinamajame memorandume ir poveikio vertinimo ataskaitoje (žr. ataskaitos 2.2 punktą, p. 9), 2014 m. Direktyva dėl vykdymo užtikrinimo suteikta naujų veiksmingesnių priemonių, kuriomis kovojama su reikalavimų apėjimu, sukčiavimu bei piktnaudžiavimu ir už juos skiriamos sankcijos. Ja sprendžiamos problemos, kurias kelia priedangos įmonės, ir didinamas valstybių narių gebėjimas stebėti darbo sąlygas ir užtikrinti, kad taikytinos taisyklės būtų vykdomos. Valstybėms narėms nustatytas Direktyvos dėl vykdymo užtikrinimo nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę terminas baigėsi 2016 m. birželio 18 d. Neseniai įsteigta Europos kovos su nedeklaruojamu darbu platforma (pirmasis susitikimas įvyko 2016 m. gegužės 27 d.) yra naujas forumas, kuriame nacionalinės vykdymo užtikrinimo institucijos gali keistis informacija bei geriausios praktikos pavyzdžiais ir derinti kovos su

¹ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/67/ES dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje vykdymo užtikrinimo ir kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą.

nedeclaruojamu darbu ir fiktyviu savarankišku darbu veiksmus, be kita ko, komandiravimo atvejais.

Nors tos priemonės padeda užtikrinti, kad būtų laikomasi darbuotojų komandiravimo taisyklių, jomis nesprenžiamos Komisijos poveikio vertinime nustatytos konkrečios problemos, susijusios su pradinėje 1996 m. direktyvoje išdėstytomis taisyklėmis. Atsižvelgiant į esamas valstybių narių ekonomines ir socialines sąlygas, galiojančios taisyklės nebeužtikrina, kad laisvė teikti paslaugas ES būtų garantuojama užtikrinant vienodas sąlygas verslui ir tinkamą darbuotojų teisių apsaugą. Kaip nurodyta poveikio vertinimo ataskaitoje (žr. ataskaitos 2.3 punktą, p. 13), minimalaus atlyginimo atotrūkis valstybėse narėse nuo 1996 m. nuolat didėjo: mažiausio ir didžiausio minimalaus atlyginimo dydžio santykis pasikeitė nuo 1:3 iki 1:10. Komandiruotiems ir vietos darbuotojams taikomų darbo užmokesčio taisyklių struktūriniai skirtumai tam tikromis aplinkybėmis yra ypač dideli – dėl to sudaromos nevienodos sąlygos ir komandiruoti darbuotojai, kuriems už tą patį darbą toje pačioje vietoje mokama mažiau, traktuojami nevienodai. Be to, paaiškėjo, kad 1996 m. direktyvoje išdėstytos taisyklės ne visada suteikia pakankamai teisinio aiškumo, pavyzdžiui, dėl to, kada laikoma, jog komandiruotas darbuotojas savo įprastinę darbo vietą perkėlė į priimančiąją valstybę narę.

Taigi dabartinis pasiūlymas ir 2014 m. Direktyva dėl vykdymo užtikrinimo vienas kitą papildo ir sustiprina.

Galiausiai, Seimas nurodo, jog Komisija neužtikrino pakankamų konsultacijų ir nepakankamai įvertino objektyvius skirtumus ir socialinių ekonominių partnerių argumentus. Šiuo klausimu Komisija norėtų atkreipti dėmesį į poveikio vertinimo ataskaitos 1.2 punktą dėl konsultavimo proceso ir į ataskaitos III priedą. Apie Komisijos ketinimą pasiūlyti atlikti tikslingą Direktyvos dėl darbuotojų komandiravimo peržiūrą buvo pranešta gerokai anksčiau, jis buvo aptartas su socialiniais partneriais ir suinteresuotieji subjektai dėl jo pateikė išsamių pastabų. Komisija į šias pastabas atsižvelgė rengdama pasiūlymą.

Šiame atsakyme ir komunikate aptarti klausimai yra grindžiami Komisijos pateiktu pirminiu pasiūlymu. Dėl jo šiuo metu vyksta sprendimų priėmimo procedūra, kurioje dalyvauja tiek Europos Parlamentas, tiek Taryba, kurioje yra atstovaujama ir Lietuvos vyriausybė.

Komisija viliasi, kad komunikate ir šiame rašte pateikusi paaiškinimus ji atsakė į Seimo narių iškeltus klausimus, ir tikisi ateityje tęsti politinį dialogą.

Pagarbiai

*Frans Timmermans
Pirmasis pirmininko pavaduotojas*

*Marianne Thyssen
Komisijos narė*